

Maximilián Kiko

## Komparatívny pohľad na kontradiktórnosť a rýchlosť hlavného pojednávania v Spojených štátoch amerických a Slovenskej republike

**Anotácia:** Cieľom tohto príspevku je poskytnúť komparatívny pohľad dotýkajúci sa dvoch kľúčových zásad, respektíve prvkov, ktoré sú imanentnou súčasťou práva na spravodlivý trestný proces. V príspevku bude autor skúmať kontradiktórnosť a rýchlosť hlavného pojednávania v rámci trestnej justície v Spojených štátoch amerických a v Slovenskej republike.

**Kľúčové slová:** kontradiktórnosť, rýchlosť, hlavné pojednávanie, USA, angloamerický systém práva.

### Úvod

Zásada kontradiktórnosti predstavuje jednu z najvýznamnejších zásad moderných trestných konaní v právnych systémoch vyspelých civilizácií. Táto zásada je predmetom dlhodobej odbornej diskusie medzi akademikmi alebo rozhodovacou praxou jednotlivých súdnych autorít. Zásada kontradiktórnosti je súčasťou oboch typov systému trestného práva – rovnako kontinentálneho (inkvizičného) systému práva, ako aj angloamerického (akuzačného) systému práva. Často je však nesprávne zamieňaná s adverzárnosťou (sporovosť, typická pre angloamerický systém práva), ktorá predstavuje spôsob vedenia súdneho procesu aktívnymi stranami s pasívnou rolou sudcu<sup>1</sup>, pričom najvýznamnejšou demonštráciou tejto zásady je právo na krížový výsluch. Hall a kolektív vo svojej publikácii pripodobňujú adverzárny systém v Spojených štátoch amerických (ďalej len „USA“) k športovému súpereniu dvoch tímov s rozhodcom, kedy jeden tím predstavuje prokurátora (*prosecutor*) a druhý tím obhajobu (*defendant*), na ktorých dozerá pasívny sudca (*judge*), ktorý je zahrnutý do prípadu len v prípade potreby strán alebo práva. Ďalej uvádzajú, že filozofia tohto systému je založená na myšlienke, podľa ktorej sa pravda skôr nájde pri súperení dvoch strán, tento systém však už neexistuje v čistej podobe a viacerí sudcovia sú proaktívni.<sup>2</sup> Podľa sudcu Šamka takisto nemožno zásadu kontradiktórnosti stotožňovať len so súperením strán, ako je to v anglosaskej podobe, pretože táto zásada je širšia a tvoria ju aj tieto zásady: zásada verejnosti, zásada ústnosti, zásada bezprostrednosti a zásada rovnosti strán.<sup>3</sup> Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ako najvyššia súdna autorita pre členské štáty kontinentálneho systému práva zahŕňa kontradiktórnosť do súčasti práva na spravodlivý proces ustanovenom v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“). ESLP vykladá zásadu kontradiktórnosti vo svojej podstate ako právo procesných strán zoznámiť sa a vyjadriť sa ku všetkým dôkazom či vyjadreniam, ktoré budú mať vplyv na rozhodnutie vo veci<sup>4</sup>, a to bez ohľadu na to či boli súdu predložené z iniciatívy protistrany alebo sa iným spôsobom dostali do dispozície súdu.<sup>5</sup> Zásada rýchlosti konania je tiež vyjadrená v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého má každý právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote. Primeranosť posudzuje ESLP individuálne v každom prípade a podľa nasledovných kritérií: zložitosť veci, chovanie

<sup>1</sup> LACIAK, O. a I. VASILIK, 2022. Kontradiktórnosť v trestnom konaní USA ako inšpirácia pre slovenský trestný proces? In: *Bulletin slovenskej advokácie*, č. 8–7, roč. 2022.

<sup>2</sup> HALL, D., 2008. *Criminal Law and Procedure. Fifth Edition*, s. 284.

<sup>3</sup> ŠAMKO, P., 2013. *Kontradiktórnosť hlavného pojednávania (niektoré teoretické a praktické problémy)*. Právne listy, 25.01.2013 [online]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a206-kontradiktornost-hlavneho-pojednavania-niektore-teoreticke-a-prakticke-problemy>. [cit. 15. novembra 2023].

<sup>4</sup> *Rozhodnutie ESLP vo veci Brandstetter proti Rakúsku zo dňa 28. 8. 1991, sťažnosť č. 11170/84, 12876/87, 13468/87 alebo rozhodnutie ESLP vo veci Jasper proti Veľkej Británii zo dňa 16. 2. 2000, sťažnosť č. 27052/95.*

<sup>5</sup> *Rozhodnutie ESLP Nideröst-Huber proti Švajčiarsku zo dňa 18. 2. 1997, sťažnosť č. 18990/91.*

obvineného, postup štátnych orgánov a význam konania pre obvineného.<sup>6</sup> Podľa zistení Henzela a Rordorfa trestné konanie trvajúce viac ako sedem rokov vo väčšine prípadov v roku 2012 ESLP posúdil ako porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote.<sup>7</sup>

V USA je zas zásada kontradiktórnosti a rýchlosti konania odvodzovaná zo Šiesteho dodatku Ústavy USA, v zmysle ktorého: „*Vo všetkých trestných stíhaniach má obvinený právo na rýchle a verejné prejednanie veci pred neustrannou porotou štátu a okresu, v ktorom mal byť trestný čin spáchaný, ktorej obvod musí vopred určiť zákon, a právo byť informovaný o povahe a dôvodoch obvinenia; právo byť konfrontovaný so svedkami svedčiacimi proti nemu; právo predvolať prostredníctvom štátnych orgánov svedkov vo svoj prospech a právo mať na svoju obhajobu pomoc obhajcu.*“<sup>8</sup> Rýchlosť konania je ďalej doplnená zákonom *Speedy Trial Act of 1974*, ktorý je v USA známy najmä tým, že obvinenému zabezpečuje právo na spravodlivý proces bez zbytočných prieťahov v trestnom konaní, tým že stanovuje maximálnu 70-dňovú lehotu na začatia súdneho procesu od podania obžaloby na súd.

### **Spojené štáty americké – kontradiktórnosť a rýchlosť hlavného pojednávania**

Vzhľadom na skutočnosť, že USA sú federáciou, nájdeme mnoho prameňov práva, ktoré regulujú trestný proces. Pôjde o pramene práva na federálnej úrovni alebo na úrovni jednotlivých štátov federácie. Na účely tohto článku sa budeme venovať federálnej úrovni a pracovať s Federálnymi pravidlami trestného konania (*Federal Rules of Criminal Procedure*, ďalej len „FRCP“), Federálnymi pravidlami dokazovania (*Federal Rules of Evidence*, ďalej len „FRE“). Už na tomto mieste je potrebné spomenúť účel a spôsob výkladu FRE, ktorý ovplyvňuje celý trestný proces v USA. Podľa účelu v čl. 102 FRE by sa FRE mali vykladať, tak aby: (i.) každé konanie, prebiehalo spravodlivo, (ii.) sa eliminovali neospravedlňiteľné výdavky a prieťahy, (iii.) sa podporil vývoj dôkazného práva s cieľom zistiť pravdu a zabezpečiť spravodlivé rozhodnutie. „*FRE 102 nabáda sudcu, aby vykladal pravidlá spôsobom, ktorý vyzýva k prípustnosti a pevnej ruke nad konaním. Ako inak súdy „spravujú každé konanie spravodlivo, eliminujú neodôvodnené výdavky a prieťahy a podporujú rozvoj dôkazného práva s cieľom zistiť pravdu a zabezpečiť spravodlivé rozhodnutia?*“ *Sudcovia už nesedia ako mlčiaci rozhodcovia oblečení v čiernom a nečakajú na účastníkov aby mohli kričať „faul“.* *Viac sudcov „manažuje“ súdne konanie, najmä ak ide o zložité otázky a súdne konanie je zdĺhavé.*“<sup>9</sup>

Počas hlavného pojednávania sa v úvodných rečiach (*Opening Statements*) prejavuje právo na vyjadrenie strany k samotnému prípadu. I keď úvodné reči nie sú presne časovo ohraničené (maximálnou alebo minimálnou minútážou) prostredníctvom FRE alebo FRP, nie sú ani úplne bezlimitné. Tieto limity boli nastavené rozhodnutím Najvyššieho súdu USA vo veci *United States v. McCabe* z roku 1997.<sup>10</sup> V tomto rozhodnutí bolo ustanovené, že: (i.) úvodná reč má mať úzky cieľ a rozsah. Má sa uviesť, aké dôkazy budú prezentované pre uľahčenie poroty pochopiť, čo bude nasledovať a prepojiť časti dôkazov s výpoveďami, pričom v tomto štádiu nie je príležitosť na argumentáciu, (ii.) úvodná reč je určená ako náčrt predpokladaného dôkazu strany, (iii.) úvodná reč by sa nemala týkať záležitostí, ktoré sa

<sup>6</sup> KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J. a M BOBEK, 2012. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. I. vydání*, s. 565 – 836.

<sup>7</sup> HENZELIN, H. a H. RORDORF, 2014. When Does the Length of Criminal Proceedings Become Unreasonable According to the European Court Of Human Rights? In: *New Journal of European Criminal Law*, s. 78 – 109. [online]. [cit. 15. novembra 2023].

<sup>8</sup> *Šiesty dodatok Ústavy USA*. [online]. Dostupné na internete: <https://constitution.congress.gov/constitution/amendment-6/>. [cit. 23. apríla 2024].

<sup>9</sup> MAUET, T. a W. WOLFSON, 2016. *Trial Evidence. 6th Edition*, s. 34.

<sup>10</sup> *Najvyšší súd USA vo veci United States v. McCabe z roku 1997*. [online]. Dostupné na internete: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/131/149/514335/>. [cit. 23. apríla 2024].

nemajú predložiť ako dôkaz, (iv.) rozsah úvodných rečí je v kompetencii súdu a sudca môže vylúčiť irelevantné skutočnosti a zastaviť argumentáciu.

V rámci celého dokazovania (*Case-in-Chief*) platia viaceré pravidlá a uplatňujú sa prvky kontradiktórnosti. Významným prejavom zásady kontradiktórnosti je právo strán na výsluch svedkov a právo strán na krížový výsluch svedkov (*cross-examination*). Niektorí autori povyšujú právo na krížový výsluch na princíp znamenajúci možnosť overenia kredibility svedka<sup>11</sup> a za symbol vyjadrenia pasívnej úlohy sudcu<sup>12</sup>. Počas výsluchu a krížového výsluchu sú kladené otázky na svedka, pričom každá strana môže namietat' otázky (*objection*). Dôvodnosť námietky a prípustnosť otázky posúdi sudca. Úlohou sudcu pri krížovom výsluchu a prezentovaní iných dôkazov je najmä v zmysle čl. 611 FRE: (i.) zabezpečiť efektívny proces dokazovania pre dosiahnutie pravdy, (ii.) vyhýbať sa strate času, tým že výsluch by nemal ísť nad predmet priameho výsluchu a záležitosti ovplyvňujúce dôveryhodnosť svedka, (iii.) ochraňovať svedka pred obťažovaním alebo neprimeranou hanbou. Za týmto účelom má sudca ustanovenú právomoc v čl. 401 FRE v spojení s čl. 402 FRE, ktoré normujú, že súd na základe testu relevancie<sup>13</sup> vyhodnotí, či je dôkaz relevantný pre trestný proces. Pokiaľ nie je, do konania ho nepripustí. Rozšírenie tejto právomoci predstavuje čl. 403 FRE, ktorý ustanovuje, že súd môže vylúčiť aj relevantné dôkazy, ak ich dôkaznú hodnotu prevažuje jedna z nasledovných skutočností: (i.) nespravodlivé zaujatie, (ii.) zmätok v otázkach (iii.), zavádzanie poroty, (iv.) zbytočné prieťahy, (v.) strata času, (vi.) zbytočné predkladanie opakovaných dôkazov. „*Hospodárnosť súdneho konania je dôležitým záujmom a strany sporu musia byť primerane efektívne pri predkladaní dôkazov. Napríklad, v prípade podvodu už obhajoba predvolala niekoľko bezúhonných svedkov, z ktorých každý uviedol, že obžalovaný je čestný človek. Keď obhajoba predvolá ďalšieho bezúhonného svedka, obžaloba vznesie námietku. Tento dôkaz vzhľadom na už existujúce dôkazy neprináša nič nové a je kumulatívny a zbytočný.*“<sup>14</sup> Ďalej sudca podľa čl. 614 FRE môže predvolať a vypočúvať svedkov z vlastnej iniciatívy, pričom títo svedkovia podliehajú krížovému výsluchu. Jedinou limitáciou pri využívaní právomocí v čl. 614 FRE je, že sudca musí viesť výsluch nestranne, nesmie prejavovať nepriateľstvo voči žiadnej zo strán a posielat' odkazy porote, ktorej strane a svedkovi verí. Využitím právomocí čl. 614 FRE má sudca možnosť rozptýliť zmätok spôsobený nejednoznačnými výpoveďami a môže získať nové informácie, ktoré strana vynechala ako súčasť stratégie súdneho konania.<sup>15</sup> Takisto sudca môže vymenovať znalca alebo odborníka z vlastnej iniciatívy podľa čl. 706 FRE. Týmto všetkým vyššie načrtnutým vie sudca naplniť účel v čl. 102 FRE, ktorým je primárne spravodlivosť a rýchlosť trestného procesu.

Určitou odchýlkou z priamej a bezprostrednej konfrontácie prameňa dôkazu, a teda aj z kontradiktórnosti hlavného pojednávania, sú výnimky z „*hearsay*“ (ďalej aj ako „Výnimky“). „*Hearsay*“ predstavuje vyhlásenie urobené mimo súdu tzv. „*deklarantom*“ (ďalej len „svedok“), ktoré sa predkladá súdu ako dôkaz na preukázanie pravdivosti toho, čo sa v ňom tvrdí (ďalej len „mimosúdne vyhlásenie“). Za mimosúdne vyhlásenie sa nepovažuje určité vyhlásenie, ktoré by za normálnych okolností spadalo do definície mimosúdneho vyhlásenia, ale federálny zákonodarca ho z rôznych dôvodov vyňal (ďalej len „výňatok“).<sup>16</sup> Mimosúdne

<sup>11</sup> SIGNORELLI, W., 2011. *Criminal Law, Procedure, and Evidence. 1st Edition*, s. 369.

<sup>12</sup> GRANDE, E., 2019. Comparative Approaches to Criminal Procedure: Transplants, Translations, and Adversarial-Model Reforms in European Criminal Process. In: *The Oxford Handbook of Criminal Process*, s. 9.

<sup>13</sup> Dôkaz je relevantný, ak: (a) má tendenciu urobiť skutočnosť viac alebo menej pravdepodobnou, než by bola bez tohto dôkazu a (b) táto skutočnosť má význam pre rozhodnutie o obžalobe.

<sup>14</sup> MAUET, T. a W. WOLFSON, W., 2016. *Trial Evidence. 6th Edition*, s. 107.

<sup>15</sup> MAUET, T. a W. WOLFSON, 2016. *Trial Evidence. 6th Edition*, s. 36.

<sup>16</sup> Medzi výňatky podľa čl. 801 FRE patrí: *A Declarant-Witness's Prior Statement* (za striktných podmienok prechádzajúce vyhlásenie deklaranta), *An Opposing Party's Statement* (za striktných podmienok vyhlásenie protistrany).

vyhlásenia sú podľa čl. 801 FRE vo všeobecnosti zakázané, ale existujú z toho už spomínané Výnimky a tým pádom ich nie je potrebné následne na súde komplexne dokazovať. Výnimky sa delia na dve veľké kategórie. Prvou je kategória Výnimiek, keď nie je podstatné, či je osoba mimosúdneho vyhlásenia k dispozícii súdu a druhou je kategória Výnimiek, keď osoba mimosúdneho vyhlásenia nie je k dispozícii súdu. Do prvej kategórie v čl. 803 FRE patrí napríklad *Present Sense Impression* (výpoveď opisujúca alebo vysvetľujúca udalosť či stav, ktorá bola urobená v čase, keď ju vnímal svedok alebo bezprostredne po nej), *Excited Utterance* (výpoveď týkajúca sa prekvapivej udalosti či stavu, keď bol svedok pod stresom vzrušenia tejto udalosti či stavu) alebo *Public Records* (verejné záznamy). Do druhej kategórie zas patrí napríklad *Former Testimony* (predchádzajúca výpoveď svedka za striktné splnených podmienok) alebo *Statement Under the Belief of Imminent Death* (výpoveď svedka pod presvedčením, že sa blíži jeho smrť)<sup>17</sup>. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť významné rozhodnutie Najvyššieho súdu USA vo veci *Crawford v. Washington* z roku 2004<sup>18</sup>, v ktorom súd povedal nasledovné: „ústavodarcovia by nedovolili pripustiť výpovede svedka, ktorý sa nezúčastnil na pojednávaní, pokiaľ nebol k dispozícii svedčiť a obžalovaný mal predtým príležitosť na krížový výsluch“. Uvedeným názorom povolil Najvyšší súd USA výpovede vykonané ešte pred súdnym konaním za predpokladu, že svedok nie je k dispozícii na súdne konanie a obhajoba mala predtým príležitosť využiť krížový výsluch.

Záverečné reči (*Closing Arguments*) v zásade nie sú, takisto ako úvodné reči, časovo ohraničené, mali by sa však zamerať na: (i.) sumarizáciu dôkazov, (ii.) preskúmanie dôvodných záverov vylúčených z dôkazov, (iii.) reakciu na argumentáciu protistrany, (iv.) žiadosť o spravodlivé rozhodnutie, pričom nesmú hodnotiť kredibilitu svedkov či váhu dôkazov<sup>19</sup>. Prokurátor (štátny zástupca) sa zároveň nesmie v záverečnej reči: (i.) odvolávať na konkrétne dôkazy, ktoré neboli predložené na hlavnom pojednávaní, (ii.) vyjadrovať osobné presvedčenie alebo názor na (ne)pravdivosť akéhokoľvek svedectva či dôkazu, (iii.) poukázať na dôsledky oslobodenia alebo odsúdenia, napr. že v prípade oslobodenia dôjde k páchaniu ďalších trestných činov oslobodenou osobou, (iv.) podnecovať vášne, uspokojovať predsudky poroty, mať komentáre apelujúce na rasové, náboženské či triedne predsudky<sup>20</sup>. Určité výnimky z časového ohraničenia môžu predstavovať vnútroštátne pravidlá niektorých federálnych štátov. V americkom štáte Georgia má každá strana na svoju záverečnú reč jednu hodinu alebo dve hodiny, pokiaľ ide o prípad, v ktorom môže byť uložený trest smrti<sup>21</sup>. V americkom štáte Severná Karolína má každá strana na záverečnú reč jednu hodinu v prípadoch „*misdemeanors*“ (menej závažné trestné činy), dve hodiny v prípadoch „*felonies*“ (závažnejšie trestné činy) a tri hodiny v prípadoch, v ktorých môže byť uložený trest smrti<sup>22</sup>.

I napriek rôznym výnimkám z kontradiktórnosti je podľa analýzy<sup>23</sup> Národného centra pre štátne sudy (ďalej aj ako „Národné centrum“) rýchlosť súdneho vybavenia trestnej veci v USA nasledujúca: priemerný čas na vybavenie veci v prípade závažných trestných činov (*felony*) je 256 dní a v prípade menej závažných trestných činov (*misdemeanor*) je 193 dní. Pre

<sup>17</sup> Špecifickou kategóriou výnimiek sú tzv. reziduálne výnimky (*Residual Exception*). Ide o výnimky, ktoré nespádajú do predchádzajúcich dvoch kategórií, ale spĺňajú kritéria ustanovené v čl. 807 FRE.

<sup>18</sup> Najvyšší súd USA vo veci *Crawford v. Washington* z roku 2004. [online]. Dostupné na internete: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/541/36/>. [cit. 23. apríla 2024].

<sup>19</sup> BACIGAL, R., 2008. *Criminal Law and Procedure: An Overview. 3rd Editio*, s. 298.

<sup>20</sup> EMANUEL, S., 2013. *Emanuel Law Outlines: Criminal Procedure. 30th Edition*, s. 641 – 642.

<sup>21</sup> *Georgia Code. USA. O.C.G.A. § 17-8-73*.

<sup>22</sup> NC PROSECUTORS' RESOURCE ONLINE. 228.1 *Closing Arguments*. [online]. Dostupné na internete: <https://ncpro.sog.unc.edu/manual/228-1>. [cit. 15. novembra 2023].

<sup>23</sup> OSTROM, B. a kol., 2023. *Timely Justice in Criminal Cases: What the Data Tells Us*. [online]. National center for State Courts. s. 6. Dostupné na internete: [https://www.ncsc.org/\\_data/assets/pdf\\_file/0019/53218/Timely-Justice-in-Criminal-Cases-What-the-Data-Tells-Us.pdf](https://www.ncsc.org/_data/assets/pdf_file/0019/53218/Timely-Justice-in-Criminal-Cases-What-the-Data-Tells-Us.pdf). [cit. 15. novembra 2023].

zrýchlenie vybavenia trestnej veci Národné centrum v spomínanej analýze navrhuje: (i.) viac dát pre súdy ohľadom dôvodov, prečo súd nevie vybaviť trestnú veci rýchlejšie, (ii.) moderný *caseflow management* súdmi (včasná pozornosť súdu ohľadom vývoju prípadu s nastavením realistického rozvrhu prípadu), (iii.) istotu dátumu súdneho pojednávania, pričom dátumy by sa mali konzultovať so stranami a schválenie žiadosti o odročenie by malo nastať len v nevyhnutných prípadoch. Národné centrum ďalej navrhuje, aby bol zabezpečený efektívny *case flow management*<sup>24</sup> napomáhajúci skorej spravodlivosti, ktorý ovplyvňuje (ne)zvládnutie týchto elementov: líderstvo a riadenie (aktivita sudcu, jasná rola sudcov a súdneho administratívneho aparátu, zachovanie kultúry a kontinuity súdneho procesu), skorá intervencia súdu a kontrola (kontinuálny a skorý dohľad súdu nad prípadom, efektívne plánovanie dátumov súdnych pojednávanií), predvídateľné a produktívne súdne pojednávania (vyjasnenie si očakávaní najbližšieho súdneho pojednávania, včasné poznamenanie potencionálnych omeškaní, skoré rozhodnutie, pevne stanovený dátum pojednávanií), cieľ a informačný manažment (implementácia pravidiel a návodov ohľadom rozumných časových štandardov pre súdne konanie, reporty z manažovania prípadu), komunikácia a spolupráca (frekventovaná komunikácia medzi sudcami a administratívnym súdnym aparátom, spolupráca s partnermi justície v oblasti trestného práva, vytvorenie kultúry riešiacej problému)<sup>25</sup>. Zároveň podľa niektorých autorov zníženie adverzárných prvkov v trestných pojednávaniach zvýši rýchlosť trestných pojednávanií, viac prístupní proces obhajobe a zamiera sa užšie na hlavný charakterový prvok trestného pojednávania: obvineného a (ne)vinu<sup>26</sup>.

### Slovenská republika - kontradiktórnosť a rýchlosť hlavného pojednávania

Zo štatistických ročeniek Ministerstva spravodlivosti SR<sup>27</sup> za roky 2018 – 2022 (ďalej len „MS SR“) vyplýva, že rýchlosť konania na okresných súdoch a Špecializovanom trestnom súde u všetkých osôb v právoplatne skončených veciach (bez ohľadu na to, ako bola vec vybavená) bola v celoštátnom priemere nasledovná.

	Okresný súd	Špecializovaný trestný súd
<b>2018</b>	6,40 mesiaca	23,04 mesiaca
<b>2019</b>	6,30 mesiaca	18,87 mesiaca
<b>2020</b>	5,92 mesiaca	13,04 mesiaca
<b>2021</b>	6,37 mesiaca	13,66 mesiaca
<b>2022</b>	7,15 mesiaca	11,10 mesiaca

V Slovenskej republike (ďalej len „SR“) sudca vedie hlavné pojednávania a nariaďuje všetky opatrenia smerujúce na zabezpečenie jeho riadneho priebehu, pričom prihliada na záujmy strany (§ 253 ods. 1 zákona číslo 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „TP“), akými sú aj právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a práva vyplývajúce zo zásady kontradiktórnosti (§ 2 ods. 7 TP). Sudca je zodpovedný za to,

<sup>24</sup> Ide o aktívne manažovanie trestného prípadu súdom.

<sup>25</sup> OSTROM, B. a kol., 2023. *Success in Criminal Caseflow Management: Lessons from the Field* [online]. National center for State Courts. s. 5. Dostupné na internete: [https://www.ncsc.org/\\_\\_data/assets/pdf\\_file/0018/53217/Success-in-Criminal-Caseflow-Management-Lessons-from-the-Field.pdf](https://www.ncsc.org/__data/assets/pdf_file/0018/53217/Success-in-Criminal-Caseflow-Management-Lessons-from-the-Field.pdf). [cit. 15. novembra 2023].

<sup>26</sup> KESSEL, G., 1993. Adversary Cecesses in the American Criminal Trial. s. 551. In: *Notre Dame Law Review*, roč. 1993, č. 67, vyd. 3, s. 404 – 797.

<sup>27</sup> Ministerstvo spravodlivosti SR. Štatistické ročenky [online]. Dostupné na internete: <https://www.justice.gov.sk/ministerstvo/analyticke-centrum-mssr/>. [cit. 15. novembra 2023].

aby hlavné pojednávanie nebolo zdržiavané výkladmi alebo prejavmi, ktoré nemajú vzťah k pojednávanej veci. Hlavné pojednávanie má byť zamerané na čo najúčinnšie objasnenie veci v rozsahu v nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie (§ 253 ods. 3 TP). Predmetom „trestného konania, resp. hlavného pojednávania, je totiž skutok a konanie obžalovaného, resp. jeho účasť na skutku. Z uvedeného dôvodu musia výpovede osôb (obžalovaného, svedkov, znalcov) smerovať k objasneniu skutku a k objasneniu účasti obžalovaného na ňom. V prípade, že sa výpovede od uvedeného účelu odchyľia, musí predseda senátu, resp. samosudca splniť povinnosť formulovanú v ustanovení § 253 ods. 3 TP a vylúčanú osobu na túto skutočnosť upozorniť.“<sup>28</sup> Sudca má zároveň možnosť pokračovať v hlavnom pojednávaní, ak sa niektorá z predvolaných osôb nedostavila na pojednávanie po vyjadrení strán k tejto skutočnosti (§ 255 ods. 2 TP). Sudca takisto môže vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného za splnenia nasledovných podmienok. Prvou je materiálna podmienka (návetok k písmenám § 252 ods. 2 TP „vec možno spoľahlivo rozhodnúť aj bez prítomnosti obžalovaného“), druhou je formálna podmienka (jednotlivé písmená § 252 ods. 2 TP) a treťou negatívna podmienka podľa § 252 ods. 3 TP. Odročiť hlavné pojednávanie je možné len za predpokladu, že sa objaví prekážka, pre ktorú nemožno hlavné pojednávanie vykonať alebo v ňom pokračovať. V zásade sa odročuje na určito, avšak za splnenia ďalších podmienok je možné odročiť aj na neurčito (§ 277 ods. 1 TP).

Pri dokazovaní má sudca možnosť prerušiť výsluch obžalovaného, ak je výsluch vedený nevhodným spôsobom. Zároveň, ak je to nevyhnutné, sudca môže položiť počas výsluchu aj otázku obžalovanému (§ 258 ods. 2 TP). Čítanie skorších výpovedí z prípravného konania obžalovaného (§ 258 ods. 4 TP) a svedka (§ 263 TP) je za splnenia ďalších podmienok možné. Pri čítaní výpovede svedka podľa § 263 TP je potrebné skúmať tieto tri kritéria stanovené v rozhodnutí ESLP vo veci *Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu*<sup>29</sup>: (i.) či existoval závažný dôvod pre neprítomnosť svedka, a teda aj pre pripustenie výpovede tohto neprítomného svedka ako dôkazu, (ii.) či bola výpoveď neprítomného svedka výlučným alebo rozhodujúcim základom pre odsúdenie obžalovaného, (iii.) či existovali dostatočne vyvažujúce faktory vrátane silných procesných záruk, ktoré kompenzovali ťažkosti spôsobené obhajobe v dôsledku prijatia takejto výpovede a zabezpečili, aby konanie ako celok bolo spravodlivé. Ďalej sa čítajú aj listinné dôkazy či už celé, alebo iba časti týkajúce sa dokazovanej skutočnosti, pričom sa musí umožniť do nich nazrieť stranám, svedkom a znalcom, ak je to potrebné (§ 269 TP). Po vykonaní všetkých dôkazov sudca zistí, či strany nemajú návrhy na doplnenie dokazovania (§ 272 ods. 2 TP) a zároveň je povinnosťou súdu odmietnuť vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolností, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Súd je oprávnený takéto rozhodnutie zmeniť, ak sa ukáže potrebným vykonať takýto dôkaz (§ 272 ods. 3 TP). Podľa profesora Burdu § 272 TP posilňuje kontradiktórnosť trestného konania a súd by mal veľmi citlivo zvažovať použitie § 272 ods. 3 TP. K jeho využitiu by mal súd pristupovať len v prípade dôvodného podozrenia, že ide o obštrukciu, resp. naťahovanie času.<sup>30</sup> Zároveň je „nepochybné, že súd nemá povinnosť vykonávať všetky stranami navrhnuté dôkazy a teda v prípade, ak takéto návrhy na doplnenie dokazovania považuje za nadbytočné, resp. nemajúce vzťah k prerokovávanej veci, môže v súlade so zákonom ich vykonanie odmietnuť.“<sup>31</sup> „Súd vykonávajúci dokazovanie teda návrhmi strán ani ich názormi, čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný. Je výlučne na zväžení súdu,

<sup>28</sup> ČENTĚŠ, J., KURILOVSKÁ, L., ŠIMOVČEK, I., BURDA, E. a kol., 2021. *Trestný poriadok II.* § 196 – 569, s. 391 – 399.

<sup>29</sup> *Rozhodnutie ESLP vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu* zo dňa 15. 12. 2011, sťažnosť č. č. 26766/05 a 22228/06.

<sup>30</sup> ČENTĚŠ, J., KURILOVSKÁ, L., ŠIMOVČEK, I., BURDA, E. a kol., 2021. *Trestný poriadok II.* § 196 – 569, s. 447 – 455.

<sup>31</sup> *Rozsudok Najvyššieho súdu SR* zo dňa 29.11. 2012 pod sp. zn. 6 Tdo 71/2012.

vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam, a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (*argumenta ponderantur, non numeratur*). Súd je však povinný s návrhmi strán v konaní, čo do rozsahu dokazovania, sa vysporiadať.“<sup>32</sup> Z týchto rozhodnutí vyplýva, že nie je porušením práva na obhajobu, ak sú súdom odmietnuté navrhnuté nadbytočné dôkazy. Preferuje sa kvalita a sila dôkazu nad kvantitou dôkazov, ktoré zbytočne finančne zaťažujú a časovo predlžujú trestné konanie.

V kontexte vyššie uvedeného sa možno stotožniť s rozborom<sup>33</sup>, ktorý vykonal kolektív autorov (Vojtuš, Kurilovská, Kordík) a podľa ktorého slovenský zákonodarca nahliada na trestné konanie tak, že: (i.) predsúdne konanie má byť vykonané urýchlene a menej formálne, (ii.) súdne konanie má byť vykonávané s cieľom ustáliť skutkový stav bez dôvodných pochybností, čo si vyžaduje viac času, aj tu je však čas ohraničený ústavnými a medzinárodnými limitmi. Takisto „*netreba zabúdať, že úlohou súdu pri konaní HP nie je dokazovať vinu, či nevinu obžalovaného, ale len umožniť fair sporový proces a dbať nad jeho dodržiavaním.*“<sup>34</sup> Inak povedané máme za to, že aj keď je súd povinný ustáliť skutkový stav bez dôvodných pochybností, jeho primárnou úlohou je zabezpečiť *fair sporový proces* vrátane rýchlosti konania a len s nevyhnutnými vstupmi do dokazovania. Je úlohou prokurátora uniesť si dôkazné bremeno. Nadbytočná intervencia súdu prispieva k porušeniu rovnosti strán, nestrannosti súdu a koniec koncov k spomaľovaniu celého trestného konania.

## Záver

„*Neskorá spravodlivosť je odmietnutá spravodlivosť*“ – v tomto duchu sa vyjadrilo už viacero vnútroštátnych súdov a nadnárodných súdov. Tak, ako existovala v minulosti, aj v súčasnosti existuje pre súdy a zákonodarcov výzva, ako ideálne nastaviť balans medzi rýchlosťou konania hlavného pojednávania a kontradiktornosťou hlavného pojednávania. Vyššie vykonanou analýzou sme zistili viacero skutočností. Prvou je, že pri každom trestnom procese je potrebné dodržať základné štandardy kontradiktornosti trestného konania vo svetle rozhodnutia EŠLP vo veci *Brandstetter proti Rakúsku* v spojení s rozhodnutím *Nideröst-Huber proti Švajčiarsku*. Druhou je skutočnosť, že podľa zistenia Henzela a Rordorfa by trestné konanie nemalo presahovať sedem rokov. Tretia skutočnosť, ktorú sme zistili je, že hlavné pojednávanie v USA obsahuje viacero ustanovení zabezpečujúcich kontradiktornosť a ustanovení umožňujúcich zrýchlenie hlavného pojednávania, ktoré môžu byť vzorom pre SR. Významným reprezentantom prejavu kontradiktornosti sú napríklad krížový výsluch (*cross-examination*) a vyvracajúca fáza (*Rebuttal*). Rýchlosť hlavného pojednávania zvyšuje zas výkladové pravidlo pre celé trestné konanie v čl. 102 FRE, výkladové pravidlo pre dokazovanie v čl. 611 FRE, regulácia úvodných rečí (*Opening Statements*) a ich obsahové obmedzenie v duchu rozhodnutia *United States v. McCabe*, mimosúdne vyhlásenia (*hearsay*) a výňatky, výnimka ustanovená vo veci *Crawford v. Washington*, nepripustenie určitých dôkazov podľa čl. 401- 403 FRE, regulácia záverečných rečí (*Closing Arguments*) a v niektorých štátoch aj ich časové obmedzenie. Piatou skutočnosťou je, že v USA sa posilňuje a vyzýva k posilňovaniu

<sup>32</sup> *Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.5. 2021 pod sp. zn. 4Tdo/31/2021.*

<sup>33</sup> VOJTUŠ, F., KURILOVSKÁ, L. a M. KORDÍK, 2021. Rýchlosť trestného konania, význam, hodnotenie a kritéria posudzovania. In: *Policijná teória a prax*, č. 4, roč. 2021, s. 13. [online]. Dostupné na internete: [https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/PTP/4-2021/004%20VOJTUS%20C5%A0%20KURILOVSKA%20C3%81%20KORDIK%20C3%8DK%20%20R%20C3%BDchlos%20C5%A5%20trestn%C3%A9ho%20konania%20v%C3%BDznam%20%20hodnotenie%20a%20krit%C3%A9ria%20posudzovania\\_EDITED.pdf](https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/PTP/4-2021/004%20VOJTUS%20C5%A0%20KURILOVSKA%20C3%81%20KORDIK%20C3%8DK%20%20R%20C3%BDchlos%20C5%A5%20trestn%C3%A9ho%20konania%20v%C3%BDznam%20%20hodnotenie%20a%20krit%C3%A9ria%20posudzovania_EDITED.pdf) [cit. 15. novembra 2023].

<sup>34</sup> ŠAMKO, P., 2013. *Kontradiktornosť hlavného pojednávania (niektoré teoretické a praktické problémy)*. Právne listy, 25.01.2013 [online]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a206-kontradiktornost-hlavneho-pojednavania-niektore-teoreticke-a-prakticke-problemy> . [cit. 15. novembra 2023].

postavenia sudcu v trestnom konaní na úcel zabezpečenia väčšej rýchlosti aj hlavného pojednávania, a to nabádaním k aktívnemu manažovaniu trestného prípadu súdom (*case flow management*). Šiestou skutočnosťou je, že TP v SR má viacero ustanovení zabezpečujúcich kontradiktórnosť konania a ustanovení zvyšujúcich rýchlosť hlavného pojednávania. Oba dva prvky sú dokonca previazané v rámci rovnakých paragrafov, *in concreto* ide o § 2 ods. 7 a § 272 TP. Často sa však v trestnom konaní vyskytuje prílišný formalizmus<sup>35</sup> skrývaný za kontradiktórnosťou. Riešením môže byť zúženie rámca pre dokazovanie v prípravnom konaní<sup>36</sup>, čo by na jednej strane oslabilo kontradiktórnosť prípravného konania a zvýšilo jeho rýchlosť, na druhej strane by to však viedlo k spomaleniu rýchlosti hlavného pojednávania a zvýšeniu jeho kontradiktórnosti. Poslednou skutočnosťou je, že je potrebné získať viac dát v rámci výskumu v USA aj v SR, aby jednotliví národní zákonodarcovia a sudcovia v oboch štátoch vedeli nájsť správny balans medzi kontradiktórnosťou a rýchlosťou hlavného pojednávania.

Zhrnúc uvedené môžeme tvrdiť, že vplyv kontradiktórnosti na rýchlosť hlavného pojednávania nie je absolútny ani v USA, ani v SR. Tento vplyv sa postupne oslabuje na úkor rýchlosti, vždy sú však zachované medzinárodné a ústavné štandardy kladené na kontradiktórnosť. Zostáva ale pravdou a výzvou, že i napriek rôznym snahám, štúdiám a opatreniam na posilnenie rýchlosti stále nie je zabezpečená vyhovujúca dĺžka trestného konania vo viacerých trestných prípadoch a doposiaľ sa nepodarilo nájsť balans medzi rýchlosťou hlavného pojednávania a kontradiktórnosťou.

## Literatúra

- BACIGAL, R., 2008. *Criminal Law and Procedure: An Overview. 3rd Edition*. New York: Cengage Learning. s. 298. ISBN-13:978-1-428-31741-3. 408 s.
- ČENTÉŠ, J., KURILOVSKÁ, L., ŠIMOVČEK, I., BURDA, E. a kol., 2021. *Trestný poriadok II. § 196 – 569*. Bratislava: C. H. Beck. 1336 s. ISBN 978-80-89603-88-6.
- Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd*.
- EMANUEL, S., 2013. *Emanuel Law Outlines: Criminal Procedure. 30th Edition*. New York: Wolters Kluwer. eISBN 978-1-4548-4655-0. 696 s.
- Federálne pravidlá dokazovania USA (Federal Rules of Evidence)*.
- Federálne pravidlá trestného konania USA (Federal Rules of Criminal Procedure)*
- Georgia Code. USA. O.C.G.A. § 17-8-73*.
- GRANDE, E., 2019. Comparative Approaches to Criminal Procedure: Transplants, Translations, and Adversarial-Model Reforms in European Criminal Process. In: *The Oxford Handbook of Criminal Process*. Oxford University Press. Online ISBN: 9780190659875. 1188 s.
- HALL, D., 2008. *Criminal Law and Procedure. Fifth Edition*. Kanada: Delmar Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-4283-4059-6 s. 639.

---

<sup>35</sup> Bližšie pozri napríklad: SRHOLEC, M., 2016. (Trestnoprávny) formalizmus náš každodenný. In: *Právne listy, 02. 09. 2016*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a488--trestnopravny-formalizmus-nas-kazdodenny>. [cit. 15. novembra 2023].

<sup>36</sup> Bližšie pozri napríklad: SEPEŠI, P., 2012. *Úvahy o efektívite trestného konania v slovenskej republike – hľadanie nástrojov a riešení na jeho časové a ekonomické zefektívnenie cestou zmeny právnej úpravy predsúdneho konania*. [online]. Dostupné na internete: [https://www.ucps.sk/UVAHY\\_O\\_EFEKTIVITE\\_TRESTNEHO\\_KONANIA\\_V\\_SLOVENSKEJ\\_REPUBLIKE](https://www.ucps.sk/UVAHY_O_EFEKTIVITE_TRESTNEHO_KONANIA_V_SLOVENSKEJ_REPUBLIKE). [cit. 15. novembra 2023].



- HENZELIN, H., RORDORF, H. When Does the Length of Criminal Proceedings Become Unreasonable According to the European Court Of Human Rights? In: *New Journal of European Criminal Law*. Online ISSN 2399-293X, 2014, Vol. 5, Iss. 1, s. 78 – 109.
- KESSEL, G., 1993. Adversary Cecesses in the American Criminal Trial. In: *Notre Dame Law Review*, roč. 1993, č. 67, vyd. 3. s. 404 –797.
- KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J. a M. BOBEK, 2012. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 201. 1687 s. ISBN 978-80-7400-365-3.
- LACIAK, O. a L. VASILIK, 2022. Kontradiktórnosť v trestnom konaní USA ako inšpirácia pre slovenský trestný proces? In: *Bulletin slovenskej advokácie*, č. 8 –7, roč. 2022.
- MAUET, T. a W. WOLFSON, 2016. *Trial Evidence. 6th Edition*. New York: Wolters Kluwer. ISBN: 9781454870029. 534 s.
- Ministerstvo spravodlivosti SR. *Štatistické ročenky* [online]. Dostupné na internete: <https://www.justice.gov.sk/ministerstvo/analyticke-centrum-mssr/>. [cit. 15. novembra 2023].
- NC PROSECUTORS' RESOURCE ONLINE. 228.1 *Closing Arguments* [online]. Dostupné na internete: <https://ncpro.sog.unc.edu/manual/228-1>. [cit. 15. novembra 2023].
- OSTROM, B. a kol. *Success in Criminal Caseflow Management: Lessons from the Field* [online]. National center for State Courts. s. 5. Dostupné na internete: [https://www.ncsc.org/\\_\\_data/assets/pdf\\_file/0018/53217/Success-in-Criminal-Caseflow-Management-Lessons-from-the-Field.pdf](https://www.ncsc.org/__data/assets/pdf_file/0018/53217/Success-in-Criminal-Caseflow-Management-Lessons-from-the-Field.pdf). [cit. 15. novembra 2023].
- OSTROM, B. a kol. *Timely Justice in Criminal Cases: What the Data Tells Us*. [online]. National center for State Courts. s. 6 Dostupné na internete: [https://www.ncsc.org/\\_\\_data/assets/pdf\\_file/0019/53218/Timely-Justice-in-Criminal-Cases-What-the-Data-Tells-Us.pdf](https://www.ncsc.org/__data/assets/pdf_file/0019/53218/Timely-Justice-in-Criminal-Cases-What-the-Data-Tells-Us.pdf). [cit. 15. novembra 2023].
- Rozhodnutie ESLP Nideröst-Huber proti Švajčiarsku zo dňa 18. 2. 1997, sťažnosť č. 18990/91.*
- Rozhodnutie ESLP vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu zo dňa 15. 12. 2011, sťažnosť č. č. 26766/05 a 22228/06.*
- Rozhodnutie ESLP vo veci Brandstetter proti Rakúsku zo dňa 28. 8. 1991, sťažnosť č. 11170/84, 12876/87, 13468/87.*
- Rozhodnutie ESLP vo veci Jasper proti Veľkej Británii zo dňa 16. 2. 2000, sťažnosť č. 27052/95.*
- Rozhodnutie Najvyššieho súdu USA vo veci Crawford v. Washington z roku 2004.* [online]. Dostupné na internete: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/541/36/>. [cit. 23. apríla 2024].
- Rozhodnutie Najvyššieho súdu USA vo veci United States v. McCabe z roku 1997.* [online]. Dostupné na internete: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/131/149/514335/>. [cit. 23. apríla 2024].
- Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.11. 2012 pod sp. zn. 6 Tdo 71/2012.*
- SEPEŠI, P. *Úvahy o efektívite trestného konania v slovenskej republike – hľadanie nástrojov a riešení na jeho časové a ekonomické zefektívnenie cestou zmeny právnej úpravy predsúdneho konania*. Učená právnická spoločnosť, 01. 01. 2012, [online]. Dostupné na internete: [https://www.ucps.sk/UVAHY\\_O\\_EFEKTIVITE\\_TRESTNEHO\\_KONANIA\\_V\\_SLOVENSKEJ\\_REPUBLIKE](https://www.ucps.sk/UVAHY_O_EFEKTIVITE_TRESTNEHO_KONANIA_V_SLOVENSKEJ_REPUBLIKE). [cit. 15. novembra 2023].
- SIGNORELLI, W., 2011. *Criminal Law, Procedure, and Evidence. 1st Edition*. CRC Presss. s. 369. ISBN: 978-1-4398-5450-1. 460 s.

- SRHOLEC, M., 2016. (Trestnoprávny) formalizmus náš každodenný. In: *Právne listy*, 02. 09. 2016. [online]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a488--trestnopravny-formalizmus-nas-kazdodenny>. [cit. 15. novembra 2023].
- ŠAMKO, P., 2013. Kontradiktórnosť hlavného pojednávania (niektoré teoretické a praktické problémy). In: *Právne listy*, 25.01.2013. [online]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a206-kontradiktornost-hlavneho-pojednavania-niektore-teoreticke-a-prakticke-problemy>. [cit. 15. novembra 2023].
- Šiesty dodatok Ústavy USA*. [online]. Dostupné na internete: <https://constitution.congress.gov/constitution/amendment-6/>. [cit. 23. apríla 2024].
- Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.05. 2021 pod sp. zn. 4Tdo/31/2021*.
- VOJTUŠ, F., KURILOVSKÁ, L.a M. KORDÍK, M. 2021. Rýchlosť trestného konania, význam, hodnotenie a kritéria posudzovania. In: *Policajná teória a prax*, č. 4, roč. 2021, s. 13. [online]. Dostupné na internete: [https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/PTP/4-2021/004%20VOJTU%C5%A0%2C%20KURILOVSK%C3%81%2C%20KORD%C3%8DK%20R%C3%BDchlos%C5%A5%20trestn%C3%A9ho%20konania%2C%20v%C3%BDznam%2C%20hodnotenie%20a%20krit%C3%A9ria%20posudzovania\\_EDITED.pdf](https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/PTP/4-2021/004%20VOJTU%C5%A0%2C%20KURILOVSK%C3%81%2C%20KORD%C3%8DK%20R%C3%BDchlos%C5%A5%20trestn%C3%A9ho%20konania%2C%20v%C3%BDznam%2C%20hodnotenie%20a%20krit%C3%A9ria%20posudzovania_EDITED.pdf) [cit. 15. novembra 2023].
- Zákon číslo 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov*.

**Keywords:** adversarial system, speed, main hearing, USA, common law, continental law

### Summary

The influence of the adversarial system on the speed of the main hearing is not absolute either in the United States of America or in the Slovak Republic. This influence gradually weakens at the expense of speed, but international and constitutional standards placed on adversarial system are always preserved. In this regard, the author of this scientific article found out several facts. The first is that in any criminal trial the basic standards of adversarial criminal proceedings must be observed in light of the decision of the European Court of Human Rights in *Brandstetter v. Austria* in conjunction with *Nideröst-Huber v. Switzerland*. The second is that, according to Henzel and Rordorf's finding, criminal proceedings should not exceed seven years. The third fact is that the main hearing in the United States of America contains several provisions ensuring the adversarial system and provisions enabling the acceleration of the main hearing. For example, the cross-examination and the rebuttal phase are important representatives of the adversarial system. The speed of the main hearing increases, for instance, the interpretation rule for the entire criminal procedure in Rule 102 of the Federal Rules of Evidence, the interpretation rule for evidence in Rule 611 of the Federal Rules of Evidence, the regulation of opening statements and their content limitation in the spirit of the *United States v. McCabe*, hearsay or the exception established in *Crawford v. Washington*, inadmissibility of certain evidence under Rule 401-403 of the Federal Rules of Evidence, regulation of closing arguments and in some states also their time limitation. The fifth fact is that in the United States of America the position of the judge in criminal proceedings is being strengthened and called for in order to ensure greater speed of the main hearing and case flow management. The sixth fact is that the Code of Criminal Procedure of the Slovak Republic has several provisions ensuring the adversarial system and provisions increasing the speed of the main hearing. However, there is often excessive formalism hidden behind the performance of the adversarial system in criminal proceedings. The solution may be to narrow the framework for evidence in

preliminary proceedings, which would on the one hand weaken the adversarial nature of the preliminary proceedings and increase its speed, but on the other hand, it would lead to slowing down the speed of the main hearing and increasing its adversarial nature.

*Mgr. Maximilián Kiko  
Interný doktorand  
Katedra trestného práva, kriminológie a  
kriminalistiky  
Právnická fakulta  
Univerzita Komenského v Bratislave  
e-mail: maximilian.kiko@flaw.uniba.sk*

Recenzent: pplk. doc. JUDr. Veronika Marková, PhD.